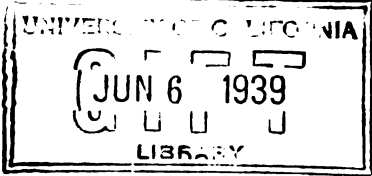

14:7

✓ **AMERIKA**

ESPERANTISTO

SEPTEMBER, 1913

?

HOW MANY

The Best Number of this Magazine ever issued will be

THAT OCTOBER NUMBER !!

CONTENTS — 9th International Congress fully reported by European and American samideanoj — Photographs — Propaganda Articles — Complete Revised Book List — Especially Large Literary Section — Many other Important and Interesting Features.

SPECIAL RATE 10 FOR 50c. Leave it to us to give you your money's worth
DON'T GET LEFT ORDER NOW HOW MANY OCTOBERS ?

Short-Story Writing

A course of forty lessons in the history, form, structure, and writing of the short-story taught by J. Berg Esenwein, Editor of Lippincott's Magazine.

Dr. Esenwein Story-writers must be *made* as well as *born*; they must master the details of construction if they would turn their talents to account.

May we send you the names of students and graduates who have succeeded? And the success their letters prove is *practical*. It means recognition, accepted manuscripts and checks from editors.

One student writes: "I know that you will be pleased when I tell you that I have just received a check for \$125 from Everybody's for a humorous story. They ask for more. I am feeling very happy, and very grateful to Dr. Esenwein."

We also offer courses in Photoplay Writing, Versification and Poetics, Journalism; in all over One Hundred Home Study Courses, many of them under professors in Harvard, Brown, Cornell, and leading colleges.

250-Page Catalogue Free. Please address,
THE HOME CORRESPONDENCE SCHOOL
Dept. 542 Springfield, Mass.

STANDARD EDITION, Cloth Bound
Postpaid for \$1.00; with NE
Subscription to AMERIKA ESPERANTO
\$1.50.

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., INC.
West Newton, Mass.

THE AMERICAN THEOSOPHIST

A magazine dealing with Theosophy and Occultism, Universal Peace and the Wider Tolerance

Official Organ of The American Section of The Theosophical Society
Mrs. Annie Besant President
Albert P. Warrington Gen. Secretary and Editor
\$1.50 a year Single Copy 15 cents Foreign \$2.00
Address: Krotona, Hollywood, Los Angeles, Cal.

Specialisto pri la okuloj kaj la spina nervo

Okulvitroj prave almezuritaj al la okuloj.

D-RO ANTONIO ROMITO

410 Liberty Ave., Room 602, - PITTSBURG, PA.

Amerika Esperantisto

American Esperantist

Entered as second-class matter May 15, 1913, at the Postoffice at West Newton Station, Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879.

Published Monthly by

THE AMERICAN ESPERANTIST COMPANY (Inc.)

West Newton, Mass.

ONE DOLLAR A YEAR

Eksterlande \$1.25 (Sm. 2.50)

SINGLE COPY TEN CENTS

Mallongaj verkoj, tradukaĵoj kaj novaĵoj estas ĉiam prefere akceptitaj. *Oni ne resendas* neakceptitajn manuskriptojn, se la sendinto ne kune sendis la resendpagon. La Redakcio konservas por si la rajton korekti manuskriptojn laŭbezone. Oni donos la preferon al manuskriptoj skribitaj skribaŝine.

Vol. 14

AUGUST, 1913

No. 1

EL LA REDAKCIA SANKTEJO

Eble iu pensas, ke estas pli facile, poezion tradukadi, ol ĝin verki originale. Jen plorinda sofismo. En efektiveco, ĉiu *serioza* tradukemulo scias, ke por transdoni de lingvo al lingvo, ritmo- kaj rim- havan poemon pli-malpli adekvate,—tio estas, kun la rimsistemo kaj ritmo netuŝitaj, oni devas rejeti en la fandujon la tutan poemon kaj praktike elfabriki poemon *novan*. Sed por tion fari prospere (redonante en nova formo la *efekton* de l'originalo), oni devas esti proksimume tiel alta poeto, kiel la praverkinto. Ĉu ne en niaj naciaj lingvoj la plej eminentaj tradukistoj de poezio estas samtempe la plej gloraj originalaj poetoj? Pope redonis al ni angleparolantoj Homeron; Milton tradukis el Horacio, Scott el Goethe. Tiaj ĉi lertaj tradukoj tute ne estas, nek povis esti, laŭvortaj aŭ eĉ laŭversaj, sed prezentas la nur ĝeneralan penson de l'originaloj en freŝa, sendependa stilvesto.

La tradukado de poezio prezentas apartajn malfacilaĵojn. Ĉe tio oni havas, por esprimi, ne nur pensojn, sed *sentojn*, en komplikita formo de ritmo kaj rimoj. Por fari tion prospere, oni devas ne nur, kiel ĉe prozo, plenposedi ĉiun el la du lingvoj concernataj, sed oni devas, antaŭ ĉio, *esti mem poeto*.

Sole nur tiel oni povas sukcese traduki poezion. Se oni tion ne

grandan cerbo-povon. Ree, pacience atendu! *Mi revenos baldaŭ, kaj tiam, ho, aperos la bela, tute laŭdinda, riĉenhava, Oktobra propaganda numero. Sendu vian mendon HODIAŬ—por ke vi ne forgesu! Ĝis la Oktobra—Saluton!*)

Ĉi tiun monaton ni starigas novan fakon "SUR NIA TABLO". De nun ĉi tiu fako enhavos recenzojn ne nur de Esperantaj ĵurnaloj, sed ankaŭ de gravaj artikoloj pri Esperanto kiuj montriĝos ĉe neesperantistaj ĵurnaloj. Se vi trovos ion de ĝenerala intereso tian, sendu ĝin al la redakcio, kiu pritraktos ĝin.

INTERNE KAJ EKSTERE

DUOBLA devas esti nia laborado por Esperanto: interna kaj ekstera. La dua ne povas esti bona sen la unua. La unua riĉigas la duan kaj ĝin valorigas.

En la nuna tempo estas neeble, kaj ankaŭ neefike, se ĝi estus iel eble, propagandi Esperanton kiel teoriantan proponaĵon. La mondo postulas faktojn kaj faktojn ni devas montri al ĝi. Jam tio postulas de ni, ke ni konu niajn valorajn faktojn, tio estus, ke ni pli bone informiĝu mem pri la historio de nia movado, pri la uzado de la lingvo, pri ĝia praktika servado kaj ĝia viva literaturo. Jen interna laborado.

Bone informiĝante mem, ni devas saĝe kaj efike informadi la neesperantistojn, kaj uzi taŭgajn okazojn por instrui la publikon pri tiuj novaĵoj, kiuj povas plej multe aperigi Esperanton, kiel jam seriozan kaj starigitan aferon.

Estas neduleble, ke la publiko ĝenerale tute nescias pri la vera vivo de Esperanto kaj ricevas grandan surprizon aŭdante pri la nombro de niaj gazetoj, pri la statistiko de niaj novaj libroj, pri la servoj de U. E. A. k. t. p. Ankoraŭ pli miras la homoj, kiam oni klarigas al ili kiamaniere Esperanto fariĝis vivanta lingvo, kiel ĝi havas specialan spiriton, kiel tiu spirito ebligis kreiĝon de originala literaturo k. t. p. Grandan surprizon, grandan miron, iom post iom sekvas intereso kaj admiro, dum forflugis unu post la aliaj, la klasikaj antaŭjuĝoj kontraŭ Esperanto.

Tute nesufiĉe estas tiu informado de la publiko, ĉar ankoraŭ ofte tro nesufiĉa estas la informiĝado de la esperantistoj mem. Kiom da ili abonas kaj legas fremdajn esperantajn gazetojn? Kiom da ili uzas mem Esperanton por krei al si rilatojn eksterlande? Kiom da ili aliĝas U. E. A., studas ĝian instruoplenan jarlibron? Kiom da ili interesiĝas aŭ eĉ helpas je la laboro de la loka U. E. A. delegito? Kiom da ili studas la historion de Esperanto kaj legas la novajn kaj malnovajn gravajn esperantajn verkojn? Pli vigla devus esti tiu interna vivado por prepari

vere efikan eksteran laboron. Propagando devas ankaŭ esti interna kaj ne nur por ni mem ni devas kontentiĝi, sed por samlokaj esperantistoj. Ilin ni devus pli kuraĝigi, interesi, instrui, helpi por sama informigado kaj instigi al plia legado. Je kio do utilas grupaj kunvenoj, se ne al tio ĉi?

Cu ne estus eble, ke iu samideano pli informata kaj pli agema organizu ian rondon, ĉe kiu li raportos pri gravaj novaĵoj, pri ĉefaj libroj k. t. p. kaj laŭeble ankaŭ pruntedonu dokumentojn aŭ gazetojn? Cu ne estus eble havi ankaŭ iajn familiajn kursojn pri esperanta historio kaj literaturo? En ĉiu loko ja estas iu samideano, kiu povus plej utile tiel helpi la ceterajn.

Kiom gajnas la ekstera propagando de tia riĉa vivoplena interna laboro estas ja nekalkuleble! Plie, instruigante, oni pli profunde interesiĝas kaj oni pli volonte mem partoprenas la internacian esperanto-vivadon. Mirinda lernejo ĝi ja estas por ĉiaj homoj kaj vasta trezoro da noblaj interesoj. Kian grandan forton vi, Usonanoj, povus alporti en nian movadon, partoprenante pli vigle nian internan vivadon! Ni ja tiel ĝojus sentante vin ankoraŭ pli proksime per ĉiuspecaj rilatoj, aŭdante pli ofte pri viaj faroj aŭ pensoj kaj pli rekte kunlaborante kun vi por la afero. La Oceanon povas facile mallarĝigi la ofteco de niaj korespondadoj kaj la forteco de nia reciproka helpado. Kiel utile vi povus pli konigi trans la oceano multajn amerikajn rimarkindaĵojn, per Esperanto perdigi antaŭjuĝojn, kaj pligrandigi jam pretan simpation! Jam por Kalifornio plej bone sukcesis tion fari S-ro Parrish. Sed eĉ sen simila alvojaĝo al ni tre multon vi povus fari en Eŭropo kaj Azio, ĝis baldaŭ la U. E. A. delegitoj en Usono ricevos ĉiutage amasegon da informpetoj. Tiam vi faros kiel la delegito en Antverpeno, kiu organizis konsilantaron da lokaj diversprofesiaj samideanoj por lin helpi je respondado al ĉiuj leteroj.

Per tia ĉiutaga komunikado kun eksterlanduloj kaj partoprenado en la vigla internacia vivado, oni nepre akiras, ne nur novan entuziasmon por propagando, sed riĉecon da impresoj kaj spertoj, kiu donas al tiu ekstera tasko multe pli valoran kaj efikan influon. Kiom oni gajnos per tio por propagando, tiom oni gajnos per legado por stila flueco. La tutan rezultaton de la dudek sep jaroj de lingva vivado, la formadon de flua stilo, de kutimaj propraj esprimoj, k. t. p. ĉion ĉi oni akiras per legado de niaj bonaj aŭtoroj diverslandaj.

En ĵus ricevita letero usona samideano skribis en humora kaj forta maniero:

"Konsekvence, se ni multe legas la verkojn de la plej lertaj Esperantistoj diversnaciaj, ni neniel povos akiri tiun internaciecon de la lingvo, sen kiu oni neniam fariĝos bona uzanto de ĝi. La Usonano, la anglo, kiu ne atente legadas la verkojn de alilandanoj, senkonscie malbonodori-

gos (eĉ venenigos!) siajn leterojn, k. t. p., per anglaj idiotismoj. Tiaj personoj ne uzas Esperanto mem;—ili nur vestas siajn *anglajn ideojn* per Esperantaj ĉapeloj, kolumoj, jakoj, pantolonoj, ŝuoj, kaj forsendas la neleĝe naskitajn ‘cerbidojn’ en la mondon pere leteroj, gazetoj kaj ĵurnaloj. La freŝdate varbitaj Esperantistoj legas tiujn fuŝskribitaĵojn, kaj iom rajte konsideras, ke ili estas bonstile verkitaĵoj! Kiel modelojn ili samstile ekskribas al aliaj novebakitaj Esperantistoj egale nebone instruitaj, kaj pluen iradas la malŝatinda afero.”

La “malŝatindan aferon” nepre haltigas legado, kaj tiel plej utilas nia literaturo eĉ al tiuj kiuj nur vidas en Esperanto “komercan intereson”. Grandega progreso fariĝis en la esperanta gazetaro kaj libraro; unuece kaj eĉ beleco de stilo ĉiutage pli kaj pli montriĝas kaj bonaj modeloj ne mankas. Pli kaj pli oni komprenas, ke antaŭ ol montri sian propran personecon enkondukante en la lingvon novajn esprimojn, oni devas unue bone koni la stilon de ceteraj kaj same flue verki. Poste oni ja plej ofte trovas sian propran personan vojon kaj stilon, eĉ sen novaj vortoj, per riĉiga lerta uzado de niaj lingvaj rimedoj. Kiu deziras originale kaj “persone” skribi, tiu plej sukcesus akirante unue, kiel bazon, bonan stilon klaran kaj fluan laŭ la spirito de nia lingvo.

Estas vere ĝojiga fakto, ke ni ĉiujare vidas en niaj rangoj novajn lertajn verkistojn, prozistojn aŭ poetojn kaj ĝenerale ke nia movado konstante antaŭeniras al pliperfekteco kaj pliprofundeco.

Tiun rezultaton ni atingas kaj ni pligravigos ĉiam pli kaj pli zorgante ambaŭ la *internan* kaj la *eksteran* flankojn de nia laborado kaj riĉigante per unu la alian. Nenio estas pli bela ol tiu internacia kunlaborado trans montoj kaj oceanoj por ricevi kaj doni helpon, lernon kaj instruon.

EDMOND PRIVAT.

DECA FESTO

VIZITANTINO—Kion vi tie havas, Elsio?

ELSIO (fiere)—Tio estas bombo kiun ni faris, kaj ni intencas eksplodigi la infanejon.

VIZITANTINO—Ho! Ho! Kial?

ELSIO—Eble vi ne scias ke la nova infaneto estas knabo.—*Life.*

* * * * *

“Ĉu vi estas amiko de la novedzino?”

“Ne. Mi estas la novedzo.”—*Judge.*

* * * * *

“Bonan matenon, Jako. Kiel vi kaj Nanjo progresas?”

“Ŝi ruzis kun mi, kaj mi estas forlasinta ŝin.”

“Kion ŝi faris?”

“Ŝi edziniĝis kun aliulo.”—*Judge.*

KICKS AND KOMMENTS

"I find that I need the journal, probably more than it needs me."

"Please discontinue the Amerika Esperantisto magazine." (Editors' note: Sorry to be disobliging, old top, but our subscribers object.)

"Amerika Esp. does not fill a very large hall in Esperanto literature."

"I think your magazine is splendid. Give us some current events in Esperanto."

"La nova formato de 'Amerika Esperantisto' devus plaĉi ĉiun abonanton. Bonan sukceson!"

"I wish to say that the only paper I ever find time to read is 'Amerika Esperantisto'. Of the many papers which we have 'Amerika' is the only one which is much read by my family."

"En la vortoj de la famega Usona poeto, Ĉimie Fadden, 'via ĵurnalo estas ĉiu al la mustardo.' Hoping you are the same."

"Via redakcia laborado estas vigla, spica kaj progresema. Nia gazeto sin trovas amuziga, serioza kaj instrua. Ĝi estas tiel plena je bonajoj, kiel ovo estas plena je manĝaĵo. La koloro de la ŝelo, tamen, devas esti verda."

"The contents of the magazine are 'great' but a few illustrations would make it 'greater'. Ĉu ne?" (Editors' Note.—They're coming, brother, give us time.)

"I like the present issues of A. E. and believe same will grow even better than before, if the samideanoj will support it."

"I care very little about the dress, but I greatly enjoy a good text, and am very glad to note that the late numbers show a diminution in the use of the overworked affixes and the overstrained compounds. Your star seems ascendant."

EL LA MALNOVA MONDO

De nia Privat-a Korespondanto

MORTO DE PROF. CARLO BOURLET.

LA FERVORA direktoro de la Revuo kaj prezidanto de la Pariza Grupo Profesoro Carlo Bourlet ĵus mortis post malsukcesa operacioto en somera restejo Amecy. Solena funebro okazis la 17an de Aŭgusto en Parizo kun funebra parolado de Dro. Zamenhof, kiu venis tien por la grava malgaja cirkonstanco. Por la tuta esperantistaro same kiel por Sinjorino Bourlet kaj ambaŭ junaj gefiloj, tiel subita frapigo estas malfacile akceptebla. Sajnas nekredible ke pro ia akcidenteto subite perdiĝas el niaj rangoj tiel juna, vigla, fortoplana viro, kiu ankoraŭ hieraŭ plej ageme vivadis, paroladis, bataladis ĉiam senlace.

Malmultaj homoj en iaj movadoj estus tiel agemaj, kiel estis Prof. Carlo Bourlet, kiu—bone ilustris la kutiman viglecon de moderna Parizano.

Ekster Esperantujo li estis konata, kiel tre klara instruanto pri matematiko kaj per liaj tre disvastigitaj lernolibroj francaj geknaboj lernas algebron kaj geometrion en la lernejoj. Estinte profesoro ĉe la liceo Saint-Louis en Parizo, li estis elektita ĉe la Pariza Lernejo de Belartoj kaj fine fariĝis ankaŭ profesoro ĉe Konservatorio de Artoj kaj Metioj, kie li instruis meĥanikan matematikon. Baldaŭ post lia aliĝo al Esperanto (en 1900) en tempo kiam nia movado estis ankoraŭ en infaneco, li sukcesis uzi sian influon interesante al nia afero sian eldoniston, la gravan firmon Hachette & Ko., kiu komencis publikigi esperantajn librojn. Li fariĝis prezidanto de la tiam malgranda Pariza Grupo kaj ĝin rapide kreskigis. Baldaŭ li ekfondis grupojn en la ĉirkaŭaj francaj urboj kaj sufiĉe rapide igis nian movadon publike konata per konstanta ĵurnalista reklamado en la Pariza gazetararo. Pri tio li speciale bone sukcesis okaze la ŭnuan Kongreson en Boulogne-sur-Mer en 1905 kaj la antaŭfestojn al Dro. Zamenhof en Parizo. En 1906 li fondis La Revuon ĉe Hachette & Ko. kaj en Cambridge kaj sekvantaj Kongresoj organizis brilajn literaturajn "Festojn de la Revuo." Antaŭ tri jaroj li fariĝis vic-prezidanto de la Konstanta Kongresa Komitato kaj kunlaboris kun Generalo Sebert por direkti en Parizo la Centran Oficejon.

Kiel ĉiuj tre agemaj kaj aŭtoritatemaj viroj, Prof. Bourlet ne ĉiam semis pacon ĉirkaŭ si kaj tre konataj estas liaj konfliktoj kun diversaj esperantaj gazetoj aŭ tendencoj. El tiuj bataletoj ofte rezultis pli da lumo kaj bono por nia afero kaj oni hodiaŭ jam ekforĝegas iliajn detalojn. Restas en nia memoro la bildo de tiu tre parizana, sprita, agema kaj parolema fervorulo por nia afero, kies ekstera propaganda laboro estis mirinde vasta. Pri lia interna influo en la movado sendube tre diversaj estas la opinioj, sed kiaj ajn ili estas, la tuta esperantistaro dolore nun sentas ke ĝi ĵus perdis unu el ĝiaj plej talentaj ĉeflaborantoj kaj plej energiaj instigantoj al agado.

Al lia kruelsubite frapita familio iras nia kora simpatio kaj al la vasteco de lia laborado nia miro kaj admiro.

MORTO DE ABATO RICHARDSON.

Veninte en Bossey apud Ĝenevo por iom ripozi kaj revizi kelkajn esp. laborojn kun nia konata samideano S-ino Milsom (E. Ramo), la sindona prezidanto de katolika esperantistaro Abato Richardson mortis pro subita malspira krizo dum la nokto la 20-an de aŭgusto en la domo de l'vilaĝa pastro.

Dolore ĉagrenas ne nur niajn katolikajn samideanojn sed la tutan esperantistaron la perdo de tiel bonkora kaj simpatia laboranto, kiu ĉiam antaŭenmetis el siaj fortaj konvinkoj tion, kio povas unuigi prefere al

tio, kio povas dividi la homojn. "Homo estu homa" li diris kaj homa li mem estis tutkore!

La Internacian Asocion de Katolikaj Esperantistoj li energie kaj saĝe gvidis kaj kreskigis en nia rondo, tiun tre gravan fakon, kiu per siaj propraj kongresoj, siaj specialaj gazetoj ktp. multege faris por tutmonda propagando de Esperanto. Plie por la tuta esp. afero mem, por ĝia interna ideo, por nia Majstro li havis tiel varman entuziasmon ke en Bruselo, kie li instruis ĉe la Instituto St. Louis, en tuta Belgujo kaj ĉie, kien li vojaĝis li ĉiun liberan minuton sian donis por helpi la disvastigon de nia lingvo. Granda amiko de UEA li estis kaj ankaŭ multe laboris por ĝi.

Tio, kio lin allogis en la Roman Eklezion, tio sama lin varbis al Esperanto: deziro al unueco inter homoj. Lia granda sentema koro vidis ĉefe la pozitivajn flankojn de ĉio. Li amis la homojn tutkore kaj volis ilin helpi.

La 22-an de aŭgusto en la poezia vilaĝeto sub la montoj urĝe avertitaj esperantistoj kaj impresata vilaĝanaro faris funebran adiaŭsaluton al tiu junkora kaj junagema sepdekjarulo kies pardonantan fizionomion ni ĉiuj tiel bone memoros.

Kompreneble la Bernan Kongreson iom surkovras malgaja ombro pro la mortoj de ambaŭ tiuj grandaj servantoj de nia sankta afero, unuflanke la fama granda propagandisto kaj konata liberpensulo, aliflanke la senlaca blankhara laboranto, katolika pastro. Ilin Esperanto ligis per bela tutkora amikeco. Kune pace ili nun ripozas.

WORLD GLEANINGS

CATALONIA. A new group, Studenta Juneco, has just been founded at the "Seminario Conciliar." 100 members have already enrolled. This important fact is significant of the increasing growth of our movement among the young students of the world.

RUSSIA. As a result of the efforts of S-ro Nedošivin, the Russian Minister of Commerce and Industry has officially promised to the Peterburga Esperantista Societo a donation of 1000 rubles to support an industrial Esperanto bureau of information at the society in St. Petersburg.

At Voznosensk, Esperanto is taught officially in the high school, which has an Esperanto library of over 100 volumes and subscribes to 7 Esperanto magazines.

SPAIN. Championed by Senor Salvador Albert a member of the Spanish Parliament, a resolution has just been unanimously passed by the Congress of Chambers of Commerce, meeting in Madrid, recommending that Esperanto be taught in commercial schools.

MONUMENTO AL LA MEMORO DE WILLIAM T. STEAD
GASTODOMO EN LONDONO POR LABORANTAJ VIRINOJ

La amikoj de la mortinta S-ro W. T. Stead—eble la plej konata kaj internacie amata el la viktimoj de la "Titanic" ŝippereo—forte deziras memorigi lian sindoneman laboron. Ili, do, opinias ke la plej taŭga monumento al tiu nobla viro, kiu ĉiam batalis por plibonigi la staton de la virinoj, estos provizi en la urbo Londono gastodomon, kie malriĉaj laborantinoj povos ricevi loĝejon kaj nutradon je kiel eble plej malaltaj prezoj.

Tiucele oni starigis komitaton sub la alta patronado de la patrino-reĝino, Alexandra. Por efektivigi la diritan entreprenon, la komitato kolektas mondonacojn po unu ŝilingo, sub la nomo de "La Silingo de la Virinoj"; kaj tiu kaso estas ekplenigita de la Reĝino Alexandra mem per donaco de du mil ŝilingoj. (Unu ŝilingo—Sm. 0, 500.)

Sciĝinte pri la afero, Dro. L. L. Zamenhof skribis:

"La entrepreno, kiu celas honori la memoron de Stead ne bezonas mian rekomendon, ĉar la nomo de Stead kaj liaj meritoj estas tre bone konataj de ĉiuj esperantistoj. Mi esperas ke ĉiu gazeto esperantista tre volonte publikigos vian alvokon."

Legantoj de ĉi tiu ĵurnalo povas sendi donacojn al la Redaktoro kiu forsendos ilin al la Komitato.

Subskribitaj

E. A. LAWRENCE,
MARGARET L. BLAISE,
P. BLAISE.

KRONIKO NORDAMERIKA

MANCHESTER, N. H. Grava loka tagĵurnalo ĵus presis kolonlongan artikolon pri la kreskado de nia movado. Oni citis multajn gravajn faktojn, kiuj estas interesplenaj al iuj legantoj kaj ankaŭ estas tre efika propagandilo por nia afero speciale dum la someraj monatoj. Ni bedaŭras ke la verkiinto ne skribis en la artikolo la adreson de la Nordamerika Esperanta Oficejo. Estas tre grava ke niaj samideanoj memoru pri tio, ĉar kredeble multaj legantoj de la tagĵurnalo volos havigi pli da informo pri la subjekto.

MONTPELIER, VT. S-ro E. S. Payson, Prezidanto de la Novangluja Esperanta Asocio, vizitis ĉi tiun urbon dum la ĵus pasinta monato, kaj estis la gasto de la Esperantaj klubanoj. La lokaj tagĵurnaloj presis longajn intervjuojn pri la afabla prezidanto, kaj multe reklamis nian aferon.

MEXICO, N. Y. La 10an de julio, okazis vere esperanta geedziĝo. F-ino Eliza Emery kaj S-ro Clarence E. Smith geedziĝis per la patro de la novedzino, Pastro S. F. Emery. Ĉiuj gastoj estas fervoraj esperantistoj. La novedzo estas vicprezidanto de la "Emery Esperanta Klubo", la novedzino estas la sekretariino de tiu klubo, kaj la pastro la prezidanto. Gratulojn kaj sincerajn bondezirojn al Gesinjoroj Smith.

NEW YORK, N. Y. En la "Outlook" tre grava ĉiusemajna gazeto de ĉi tiu urbo, aperis tre interesa artikolo pri "Los Angeles kaj Esperanto." Estas cititaj la vojaĝo de S-ro Parrish tra Eŭropo, faktoj pri la di svastigo de nia movado, kaj paragrafo, esperante, elprenita el la gvidlibro de la Los Angeles Komerca Cambro. Samideanoj kiuj deziras legi la tutan artikolon, mendu la ekzempleron por Aŭgusto 2a, de la Outlook Co., New York City, *petante ĝin pro la Esperanta artikolo*. La prezo estas 5c.

S-ro Edward Clarke estas la verkinto de tre bona artikolo kiu jus aperis en la "New York Call". Per ĝi li interesas multajn el la ĉiam rapidemaj loĝantoj en Nov-jorko. Ni scias ĉi tiun fakton pro la granda nombro da leteroj kiujn ni ricevis el tiu urbo, petante pri informo. La artikolo verkita estas vere bona propagandilo ĉar S-ro Clarke zorge citis ke la Esperanta Oficejo en West Newton, Mass. sendos anglan ŝlosilon al tiuj kiuj deziras ĝin, se oni sendus 2c poŝtmarkon. La informpetoj kaj poŝtmarkoj ankoraŭ alvenas.

PERTH AMBOY, N. JER. En la tre grava tagjurnalo "Evening News" aperis laŭdinda artikolo pri niĝa lingvo kaj ĝia utileco, verkita de la redaktoro, S-ro J. Logan Clevenger. Estas signifa kaj forta konvinkilo de la antaŭenirado de nia movado ke la plej gravaj ĉiutagjurnaloj ĉie, nun vekigās al la fakto ke "Esperanto" ankoraŭ ne signifas "matenmanĝaĵo" aŭ "nova somera trinko," sed estas vere kiel diras ni samideanoj "vivanta lingvo de vivanta popolo." La redaktoro verkis ĉi tiun artikolon kaŭze de reklamo en la "Evening News" anoncanta ke komerca firmo deziras stenografistinojn kiu scias Esperanton. Jen bona sugestio por la samideanoj kiuj estas en la komerca kampo—Dungu nur Esperantajn laborantojn.

CHICAGO, ILL. Longa artikolo aperis en "The Daily News" la plej granda vespera tagjurnalo en urbo Chicago, pri la temo "Pri Esperanto" de S-ro E. Buro.

WICHITA, KANS. La "Democrat" tagjurnalo, anoncis sian intencon publikigi ĉiusemajne, kolonon de Esperantaj novaĵoj. Ni aprobas tian metodon de propagando kaj esperas ke la samideanoj respondos kore al la peto de la redaktoro por poŝtkarta korespondado kaj abono al la "Democrat" po 25c dum tri monatoj. Ni esperas ke ĉiu sendos al li kelkajn vortojn de gratulado.

SAN FRANCISCO, CALIF. La samideanoj de ĉi tiu urbo ankorau senĉese laboras en preparado por la rapide venonta 1915a ekspozicio. La kluboj nun eldonas lokan ĵurnalon de novaĵoj pri la diversaj grupoj kaj la planoj pri la 1915a kongreso.

SUR NIA TABLO.

Kelkfoje mi plendis al nia ĉefredaktoro ĉar mankas en Amerika Esperantisto recenza fako gazeta. Tial, kiel puno pro mia enŝovo, antaŭ kelkaj tagoj li diris al mi; "Ho, eble vi ne scias, sed de nun vi estas la recenza redaktoro," kaj en miajn manojn metis faskon da diversaj ĵurnaloj, gazetoj, gazetetoj kaj gazetontoj.

Jen problemo. Kiamaniere oni recenzas? Mi ne scias! Tial, sen scio, sen sperto, sen antaŭjuĝo, mi eklaboros.

Unue, ni konsideru la esperantan eldonaĵon enmase. Poste, ĉar spaco mankas ke ni povos laŭvice konsideri la bonaĵojn de ĉiu aparta ĵazeto, ni eltiros, aŭ penos eltiri, nur kelkajn juvelojn el la amaso.

Esperanta ĵurnalaro, simile al la Esperantistaro mem, sin dividas en du klasojn; eminentuloj,—kaj la ceteraj. Ĉar la eminentuloj jam sufiĉe laŭdas unu la alian, ni pripensu,—la ceterajn. La gravaj gazetoj diras ke estas tro multe da malgranduloj, kiuj ne povas mem ekzisti, kaj kiuj malhelpas la ekzistadon de la fortuloj. Mi ne tute konsentas al tio. Eĉ malgranda eldonaĵo, malbone presita, maldika, kaj mallonge vivanta, ludas sian humilan rolon, aldonas eron al ĝenerala propagando, kaj mortinte, postlasas kelkajn paŝosignojn, kiuj eble gvidos iun vaganton al la esperanta vojo. Al ĈIU estas iu senkulpigo por ekzisti, neescepte la palan, dubedolĉan infanon de unu grava propaganda societo, kiu laŭ naiva konfeso de ĝia prezidanta Moŝto, povas nur vivi per rimedoj de kukolido,—en la nesto, kaj nutrita de fremda kaj malsaĝa birdo. Se mi priskribos ĝin juste oni rekonos ĝin; se maljuste, neniu rekonos ĝin, ĉar ni nomos ĝin, anonime, "Kukolido."

Kolekto de diversaj naciaj gazetoj estas tre alloga, kaj ekstere, kaj interne. Ĝi elmontras diversajn individualecojn, paperajn, presajn, presliterajn, k. t. p. kaj ĝia enhavo prezentas grafikan bildon de nacia pensmaniero, parolmaniero, kaj vivmaniero. Ne estas iu pli bonega propagandilo ol plena kolekto da tiaj gazetoj; ju pli stranga, des pli atentiga. Ĝi elokvente parolas la realan bezonon de Esperanto, ankaŭ la disvastigon de nia kara lingvo, en la malproksimajn angulojn de la mondo. Ĝi portas malesperon al la ambiculoj, aŭ pliboniguloj, kiuj el kesto aŭ el malordigita cerbo, eltiras novan helplingvon, kaj diras al tiaj; "jen realaĵo, kia espero al infanaĉo, tia la via?" Vivu la malgrandaj kaj malfortaj gazetoj; mortinte ili restu ŝtonoj sur la ĉiam-daŭra, ĉiamkreskanta monumento al la Zamenhofa lingvo.

Nu, ni recenzu; Sur la tablo kuŝas amaso da eldonaĵoj, tute senorde. Ni prezentu ilin al vi, tute laŭhazardo. Se inter ili vi ne trovas ĉian dorlotaton, kulpigu vian redaktoron,—aŭ la mian, kiu ne sendis, aŭ ne transdonis ĝin.

Je la supro sin trovas griza maljunulo, unu el niaj praavoj, malam-

pleksa, bone presita, vera aristokrato, enhavanta ne sole la kremon de nia literaturo, sed multon da diversaj artikoloj kiuj interesos la tutan esperantistaron, bonegan kaj laŭfundamentan redaktaŭ kolonon, la bonhumorajn "Flugfolioj," kaj kredeble proteston kontraŭ "heziti," kaj predikon pri internacia organizo. Al kiu ne legas "Lingvo Internacia" mankas multo.

DIA REGNO. Tiun gazeton mi vidas je la unua fojo, kvankam ĝi jam havas ses jarojn. Ĝi estas bone presita gazeteto, oficiala organo de K. E. L. kaj celas peresperantan disvastigon de Kristana misio. Ĝi devus trovi grandan intereson, kaj liberan subtenon inter la kelkaj ligoj de Kristanaj junuloj.

KURACISTO. Oficiala organo de T. E. K. A. Ne la plej granda, sed tamen, la plej grava medicina gazeto sur la mondo,—ĉar ĝi sole estas vera internacia gazeto. Ĝia enhavo estas tute originala, interesplena, kaj la kuracisto kiu ne legas ĝin, maltrafas unu el la plej gravaj utiloj de sia konado de Esperanto.

LA VERDA STANDARDO. Oficiala organo de la Hungarlanda Societo. Ĝi estas okjara infano, kaj eble mi devus preterpasi ĝin, tial ke ĝia enhavo rajtas ĝin ke ĝi estu nomata inter la eminentuloj. Tamen, mi devas aprobi la saĝan rezumon, sub titolo "Diversaj Tendencoj," kiu trafte pritraktas la demandon pri interna organizo kaj la malhelpoj pro indiferenteco al la centra kaj aliaj societoj. Jen du paragrafoj, kiuj, skribitaj pri la Hungaroj, ankaŭ egale bone priskribas du klasojn da Usonaj samideanoj.

"Estas inter ni samideanoj, kiuj vidante la neceson de ia organizo, pensas, ke la sola kaj nepre necesa formo de la organizado estas: la lokaj grupoj. Ĉi tiuj samideanoj gvidas kursojn, verkas artikolojn en la lokaj gazetoj, verbas membrojn por la grupo, kolektas librojn por la grupa biblioteko, aranĝas amuzajn kaj propagandajn festojn. Ili do ĉiurimede plenumas la taskon de la loka propagando, sed nur tion. Kiam oni parolas al ili pri aliĝo al la tutlanda societo, ili tiritante la ŝultrojn, eble eĉ kolere kontraŭdiras: "Kial ni sendu tri aŭ kiom ajn da kronoj po membro al la alia societo, kiam ni mem ne havas sufiĉe da ĝi?"

* * * * *

"Kaj fine ni havas ankaŭ trian specon: la internaciemuloj aŭ kiel ili sin nomas "la internaciistoj". La internaciisto male, retiras sin en sian ĉambron kaj tie legas kaj skribas siajn leterojn eble eĉ artikolojn de kaj por alilandaj samideanoj, aŭ gazetoj, abonas eksterlandajn gazetojn, aliĝas al internacia societo de iaj—istoj, de U. E. A. k. t. p. Sed li ne vizitas la grupajn kunvenojn, ne provas propagandi inter la konatuloj (inter la atingeblaj homoj) ne zorgas pri la propralanda societo kaj gazeto kaj plej ofte neniam parolas Esperanton kun vivanta homo, aŭ eble iur babilante. Se escepte li faras ankaŭ propagandon, li pagigas per la kursano (ofte nur kursano) unu spesmilon, ensendas ĝin al U. E. A. kaj poste transdonas al la komencanto la—jarlibron."

En la Standardo estas dekseks ampleksaj paĝoj, tute egale atentigaj, kiel la cititaj paragrafoj. Bonega propaganda organo, ĉu nacie, ĉu internacie.

El la surtabla amaso "kukolido" elŝovas sian kapon. Kvietiĝu birdeto, mi atentos vin laŭinde!

UKRAINA STELO. Sanplena kaj fortega suĉinfano okmonata.

Pro manko de supersignitaj presliteroj la eldonisto anstataŭas la apostrofon. Post momento, oni povas legi la vortojn egale bone al supersignita presado. Ni esperu ke la malbeninda "h" por ĉiam malaperis de esperanta presarto. La Stelo enhavas multe da interesajoj kaj beligas siajn paĝojn per kelkaj kliŝaĵoj. Gratulojn al la Ukrainaj samideanoj pro ilia organo. Longtempe ĝi vivu!

SCIENĈA GAZETO. Eminentulo; enhavas diversajn sciencajn artikolojn kaj taŭgas subtenon de ĉiu scienculo kaj sciencamanto.

GERMANA ESPERANTISTO. Ankaŭ eminentulo. Aperas duonmonate; unu propaganda numero, kaj unu literatura numero. Bone presita, bele ilustrita, plenata de amaso da interesajoj. Meritas lokon sur la tablo de ĉiu propaganda societo, kaj pliriĉigas la kolekton de ĉiu privatulo.

VEKIGO. Franca okmonata infano, celante la defendon de Esperanto. La kuranta numero estas interesa pro la enhavata letero el Bulgardo, subskribita de Ivan H. Krestanof. Nuntempe, persona letero de tiu malfeliĉa lando vivigas la tieajn kondiĉojn, konkretigas kaj realigas la personan suferadon.

THE BRITISH ESPERANTIST. Eminentulo. Grava organo de grava propaganda asocio. Ĝi ne bezonas mian laŭdon.

Silentĝu kukolido! Eĉ se vi volas aroganti pro via parenco al eminentulo, tamen, multe el la subtenantoj de tiu eminentulo ne estas egale fieraj pri la parenceco. Estu pacience, ĝustatempe mi fortordos vian kapon!

LINGVO KOSMOPOLITA. Versajna malamiko al Esperanto. Bojadas je nia kara lingvo, alkuras al ĝi kvazaŭ volante diŝsiri ĝin membron de membro, tiam, svingegas sian voston, lekas ĝian manon, kaj poste, haregoj starantaj, defendas ĝin kontraŭ ebla atako. Vivu tiaj malamikoj!

AMERIKA ESPERANTISTO. Versajne la redaktoro ne intencis enmeti sian idon inter la amaso, sed tio farita, ĝi eniru en mian muelilon. Iaokaze, laŭ mia sciado, la mia estas la unua recenzo de tiu gazeto, kvankam ĝi nun vivas je sia sepa jaro. Nu, kion mi diros? Dum ĝia mallonga vivo ĝi jam havis kvar gepatrojn. Ĉiu patrino vestis ĝin per malsamaj vestoj; ĉiu patro enmetis en ĝian cerbon malsamajn ideojn. Ĝi ja suferadis pro ĝia malorfeco! Tamen, ĝi ĉiam estis bonkora infano, enhavas multe da bonegaj emoj, kaj estas tute aminda. Ĉar de longe ĝi estas tia sovaĝuleto, kaj ĉar ĝi nun trafas la lernejan aĝon, ĝiaj nuntempaj gepatroj saĝe konsentas ke ĝia estonta instruado ne estu tute parenca, kaj tial, havigis al ĝi kelkajn eksterfamiliajn instruistojn, kiuj prizorgos specialajn partojn de ĝia estonta edukado. De nun, vi povos vidi pliboniĝon, kaj ne estas preterespreble ke, en la daŭro de kelkaj jaroj, oni nomos ĝin inter la eminentuloj, kaj, honoro super ĉiuj honoroj, eble iu el niaj Eŭropaj gazetoj recenzos ĝin pli amplekse, ol; "Ankaŭ ricevitaj, k. t. p."

Pepas kukolido; "Mi ankaŭ, ornamita per kelkaj alligitaj aglaj plumoj, flugaĉas super via bela lando." Ho birdeto! Ĉu vi NE silentos! Mi jam promesis al vi laŭvican atenton!

OFICIALA GAZETO. Eminentulo. Tiel necesa kaj tiel intereseplena kiel vortaro. Malgraŭ la dormigema karaktero de multe el ĝia enhavo, ĝi ankaŭ ludas gravan rolon, pro ĝiaj raportoj de la L. K. kaj

aliaj komitatoj. Kiu volas sciigi kion fari, kaj kion ne fari, devus legi la Oficialan Gazeton.

REVUO. La sola tute literatura gazeto inter la esperantaj eldonaĵoj. Enhavas la gravajn verkojn de D-ro. Zamenhof, kaj kalkulas intersiajn kunlaborantojn kelkajn aliajn eminentulojn. Ne taŭgas por unua legolibro, sed multe valoras al sperta Esperantisto kiu volas konatiĝi kun bonstila Esperanto.

ESPERANTO. Tenas tute unikan lokon inter la ĉiuj periodaj eldonaĵoj. La sola novajjurnalo kiu trafas kaj pritraktas ĉiun landon sur la mondo. Ne pretendante esti, aŭ literatura, aŭ propaganda gazeto, ĝi bone respondas al ambaŭ klasigoj. Pro ĝia ellaborado de utilaj rimedoj por interrilatoj internaciaj, ĝi fariĝas la plej grava propagandisto; kaj en sia neoficiala parto ĝi prezentas abundon da bonega materialo el la plumoj de la ne-ankoraŭ- eminentuloj, sed tamen, materialon, kiu, pro intereso, pro bonstilo, kaj pro merito, estas ne malpli interesplena ol tiu el la plumoj de eminentuloj. Mia sola kritikajo estas, ke, dum kelkaj jaroj ĝi tro multe suferigis "Juna Werthe", kaj laŭ nunaj signoj, tiu kompatinda junulo suferados tiel longe, kiel la "Vaganta Judo."

Nu, mi trafas la profundon de la fasko, kaj mi rimarkas ke ankoraŭ restas multe da bonegaj gazetoj, kiujn mi ne citis. Alian tempon, se pro la nuna klopodo Sro. Ĉefredaktoro ne fortranĉas mian kapon, mi pritraktos la ceterajn.

Ho jes! Pardonu al mi, kukolido, mi promesis atenti vin. Por ne malzorgi vin mi rakontos al vi anekdoton, kies moralo klarigas sin.

Foje, instruisto ekzamenis klason pri historio, kaj, al iu mallaborema bubo li faris demandon pri unu el la antikvaj reĝoj, kies reputacio,—eĉ laŭ antikvaj moralaj kodoj,—ne estis tute senmakula. La bubo hezitis (pardonu, Sro. Cart,—*sanceligis*) balbutis kaj silentis. Diris la instruisto; "Prave knabo; ju pli malmulte oni diras pri li, des pli bone!"

Ko Fo.

ESPERANTO FRAMASONA

The New England Craftsman for August contains a "Circulero" concerning this international organization of Esperantist Free-masons, which held its second annual meeting in connection with the Berne Congress. Every member of the Craft should unite with this important organization. Annual dues are 50 cents and may be paid through P. M. J. Hiram Pearson, 333 State House, Boston, Mass.

W. Bro. Pearson will be glad to give any further information on request.

In the same number of the Craftsman are two other articles of note; one upon International Freemasonry; the second "Is This a Dream? A Nation of Masons Proposed". Esperanto is essential to the full realization of either one of these projects and will in time form the connecting link which binds together the various National Grand Lodges. The teachings of toleration and brotherhood are much the same in both the Esperanto and Masonic organizations.

OFFICIAL COMMUNICATIONS

Sub ĉi tiu rubriko la redaktoroj volonte presigos komunikaĵojn de ĉiu esperantista societo, kiu havas inter nia legantaro sufiĉe da anoj aŭ kies speciala fako de laboro interesos niajn abonantojn.

The Esperanto Association of North America

Central Office : Newton Center, Mass.

ORGANIZATION

Business requires that three times a week I cross Boston Harbor. The other day I passed the dock of one of our great ocean liners just in time to see a boat drill. The boat was swung from the davits awkwardly, was jerkily lowered into the water, sometimes bow down, sometimes stern down; once in the water each member of the crew pulled his oar in his own fashion; there was no harmony and a crew of husky men made indifferent progress through the water.

In the line of the ferry-boat is the berth of one of our Revenue Cutters, part of whose duties is the rescue of coastwise ships in distress. It is a pigmy compared to the liner, manned by a crew of youth, apparently inferior in size and strength to the men on the liner. I have also seen a boat lowered from the cutter. It descends swiftly and smoothly from the davits, lights on the water like a feather and swiftly moves away with oars in perfect unison, a pleasing sight and a beautiful example of the increased efficiency to be gained by concerted action.

In case of ocean peril which would you rather see coming to the rescue? The mammoth steamer or the little Government boat?

The same difference in accomplishment holds true in every path of life, whether business, sport or intellectual advancement. The key note of success is organization.

An analysis of the progress of Esperanto in the United States is a striking example of the truth of this statement. Sixty percent of the Esperanto strength is in three of the eleven Divisions of our Association, embracing one-twentieth of the territory and three-sevenths of the population, and these three divisions are the only ones of the eleven which have a complete district organization. Of these three the oldest and most fully organized contains approximately 30% of the membership of the association, one-sixtieth of the area and one-tenth of the population.

New England is conservative and not inclined to run to fads; its proportion of foreign population is comparatively small and the true cause of the success of Esperanto in this Division is to be found in the completeness and harmony of its organization. This Division is strong enough and complete enough to stand as an independent organization, but

from the beginning it has stood as an active and loyal supporter of the National Association. It recognizes the importance of unity of purpose and harmony of work in national propaganda and therefore has merged itself in the larger and broader organization. The same combined loyalty and activity in other divisions would result in a much more rapid spread of Esperanto and we should take the place among world organizations which belongs to us.

It is plainly evident that but a small proportion of those who know Esperanto are connected with any organization, and it is equally true that there are many local groups whose work is purely local and which are unknown outside their own narrow limits; each is pulling its oar in its own way and the result is slow progress. Ultimate success will depend upon perfect team work and absolute unity of purpose.

Our work embraces some more than three millions of square miles, many of our groups and district organizations are widely separated geographically; it is therefore of the utmost importance that we should have some central organization to which we can turn for information and which in matters of national importance shall be a representative body of *all* the Esperantists of Usono. With our separation from each other the majority of our work must be done as individual units and the general gatherings will of necessity have more or less of a local character, but there are times and occasions when we can act only as a national body. Ultimate recognition by the Government; the educational world, the business world and the Esperanto world, will be not of the local or district groups, but of the Esperanto Association of North America.

Our future policy will be that of a large and successful business organization. We have a line of reliable goods to be disposed of, but we must find a market. The Administration will direct the general policy and do the general advertising, but we must have branch houses and individual salesmen to accomplish a successful distribution of our wares. These are the district and local organizations. If you answer the advertisement of a typewriter concern what happens? Literature is sent you and you are informed that "we are represented in your city by Mr. Jones, or Smith, who will call upon you and show you what we have." If you are in the market for goods Mr. Jones, or Mr. Smith will more than likely make a sale which would have more than an even chance of being lost if negotiations were made less directly. This is exactly what is happening every day in the work of the Association. An inquiry is received from any one of our thousands of Cities or Towns; a personal letter and propaganda literature is sent and turning to our files for that city we pick out some individual, or group to whom the inquiry is turned over for personal "follow-up". The gain or loss of a new Esperantist depends largely upon our strength or weakness in the immediate vicinity

of the applicant. Successful following-up from the C. O. would mean a clerical force and an amount of capital which is at present far beyond the means of our Association, and even then, the results would not be anything like those obtained by individual work. Our knowledge of Esperantists must come largely from our files, and lack of local representatives can but result in loss of a goodly proportion of our potential strength.

Enrollment in the Association is not one sided so far as advantages are concerned. The obtaining of a new member in any given locality is as much of a benefit to the local or district organization as to the Association.

The final question is, shall we be selfish and content to work in a limited field, in our own way; or shall we take a broader view and devote some of our energy to the perfection of our National Organization?

As we now stand, the Administration is made up of business men who are devoting their time to our interest without other compensation than the satisfaction of working for Esperanto; the Executive Committee is prepared to maintain the most rigid economy consistent with efficient work and we have already been assured of the hearty cooperation of our already enrolled district and local organizations and many local workers.

An earnest appeal is made for the prompt and hearty support of every true Esperantist. ARE YOU WITH US?

PROPAGANDA.

During the coming year we hope to make an active campaign for Esperanto, throughout the country. General propaganda literature will be prepared as rapidly as time and funds will allow. We hope to accomplish much through individual workers and every Esperantist who is willing to help is requested to send his address to the Chairman of the Propaganda Committee, Mr. W. H. Huse, 97 Mammouth Road, Manchester, N. H., as promptly as possible.

The annual meeting of the New England Esperanto Association will be held at Manchester, N. H. Oct. 3rd and 4th. There will be a public meeting on the evening of the third with addresses by Mr. Edward S. Payson, president of the association, Mr. Edward J. Burnham, editor of the Manchester Union, and others. It is hoped to have one or more reports from the attendants upon the recent international congress at Berne, Switzerland. The business meeting will be held on Saturday morning, followed by an informal lunch. All Esperantists in New England, or any visiting samideanoj, will be sure of a hearty welcome and a thoroughly enjoyable time at New Hampshire's metropolis. Be sure and attend.

In answer to several inquiries as to why a jarlibro is not printed, and why more addresses are not published we are sorry to be obliged to say that free access to our membership list has resulted in its misappropriation for purposes wholly inimical to our organization. To save annoyance to our members we shall be obliged to restrict the furnishing of addresses to those who wish them for legitimate use. To such all necessary information is freely furnished by the Central Office.

MR. HENRY W. FISHER, Pres. E. A. N. A.

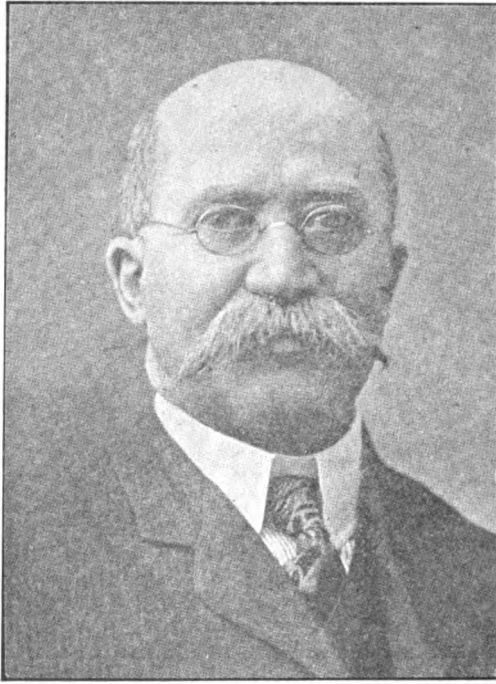
SPECIAL AND SUSTAINING MEMBERS

The response of members for these two classes of membership has been unexpectedly prompt and gratifying. It must be realized that our annual dues are entirely insignificant in proportion to our needs and the importance of our work. Our ability for comprehensive effort will be largely in proportion to the support of those who feel that they can contribute more liberally.

There are many of us who do not feel that we can afford to maintain a sustaining membership, but who can without sacrifice become

special members. For such we have prepared a special card, issued in addition to the regular membership card.

The fee for Special Membership is two dollars in addition to the regular annual dues. If you are already a member of a local society of EANA simply forward two dollars direct to the Central Office for enrollment as a Special Member. If you customarily send your membership direct, two dollars and fifty cents will entitle you to both cards,—or better yet, send three dollars and you will also be credited with one year's sub-

DR. D. O. S. LOWELL, Vice-Pres. E. A. N. A.

scription to *Amerika Esperantisto*, in addition to your membership, a net saving of fifty cents. In the future the Official Part of A. E. will contain information which every Esperantist should have and will be a great aid in efficient individual work.

CHICAGO CONGRESS IN 1914

August 23rd the Committee of Arrangements was chosen and will hold monthly meetings until the congress. This Committee consists of five members with power to increase its number as expedient. All mem-

bers of the Central Division (Ill., Mich. and Wis.) who can or will help in any way, are requested to communicate direct with Dr. B. K. Simonek, 1669 Blue Island Ave., Chicago.

We hope to make this congress an object lesson of what can be done by Esperantists in Usono. With our cosmopolitan population and the sprinkling of European Esperantists who visit us during each summer, it will be truly international in character. Let us make it second only to the real international congress. It can be done if all will help.

DR. C. H. FESSENDEN, Sec. E. A. N. A.

To take care of the increasing propaganda work among schools and colleges in this country, and to make this a still wider field, a new office has been created by the Executive Committee, especially for this branch of E. A. N. A. work. The name of the "Educational Director" who will supervise this department will be announced in the October number.

In order to have all the detailed information possible, it is requested that schools and colleges where Esperanto is taught communicate with the Secretary as soon as possible. Note full details next month.

END OF OFFICIAL PART

DE SAMIDEANO ĈE AVIADA LERNEJO.

HI volas novajon de ĉi tiu kampo de aviado? Nu, mi ĝin havas, ĉar hodiaŭ, julion 26an, 1913, Frank Burnside iros supren por pasi la amerikan rekordon de alteco. Li sukcesos. Neniu ĉi tie povas dubi. Estas nun duonon post la unua posttagmeze. Mi estas en la aeroplana fabrikejo de "Thomas Bros.", malnova, ŝtona konstruaĵo, apud tombejo, (pro kio la flugantoj multe ŝercas inter si) kaj preskaŭ je la centro de la dormema vilaĝo Bath. Dum tuta la tago maljunuloj de la Nova-Jorka soldata hejmo preterpasas. Tre malmulte interesas tiujn bluestitajn maljunulojn la strangaj maŝinoj en la korto de la fabrikejo; tiom malmulte kiom hodiaŭ interesas la junulojn kiuj laboras je ili—kaj ĉi tie ĉiuj estas junaj—la batalejoj de '61-'65.

La maŝinistoj laboras super kelkaj partoj de la uzata motoro. Burnside helpas ilin. Li havas mezan grandecon, tridek-kvin jarojn, eble; kaj neniam multe diras escepte kiam li ŝercas. Antaŭ la aviado altiris lian atenton li estis muzikisto. Lia frato estas proksime de li. La frato portas tre seriozan vizaĝesprimon hodiaŭ.

Je la dua ni iras al la flugada kampo. Burnside, la flugonto estas nia aŭtomobila kontrolisto, kaj dum la irado li lasis pasi nenian okazon konvinkigi siajn pasaĝerojn ke li ŝatas la danĝeron. Nun ni staras ĉirkaŭ la aeroplano. Ĝia motoro estas tute dismetita. Burnside marŝas sola en arbareto fumante pipon. Multe da personoj jam venis per aŭtomobiloj kaj motor-bicikloj. En dormema Bath, en Savona, kaj ĉe la someraj dometoj laŭ la bordo de bela lago Salubria, ĉiuj estas jam rigardantaj al la ĉielo. La maŝinistoj anoncas ke ili devos elpensi kaj fari novan kontrolilon por enlasi aeron en la motoron. Burnside per malrapidaj paŝoj eliras el la densa arbareto, kaj longe rigardas supren. Estas treege varme.

Estas la kvara horo. Oni klarigas la funkciadon de la nova kontrolilo al Burnside. Li diras "um". La motoro estas elprovata, kaj la aeroplano puŝata kontraŭe de la vento. "Burnsie" kiel ĉiuj konatoj nomas lin, surmetas pezajn kaŭĉukajn surtuton kaj pantolonon. Li vestas sin entute kvazaŭ estas tago en severa vintro.

"Se mi alteriĝos en Elmira oni supozos ke mi venis el la Norda Poluso" li diras. Oni metas kotonon en liajn orelojn, ligas kapuĉon sur lian kapon, donas al li trinkon da akvo kaj li estas preta.

"Mi iru tuj kie estas malpli varma," li diras kaj suprenrampas en la biplanon. S-ro Thomas, la fabrikinto de la maŝino helpas al li.

La motoro ekpafadas, ĉiuj forkuras, escepte tiujn kiuj tenas la vibrantan biplanon. Ĝuste tiam la frato de "Burnsie" kuras al la rigardantaro kaj premas al li la manon. Kion la frato diras oni ne povas aŭdi pro la motora bruoj, sed la flugonto—tre amuzis lin la ago de la frato. Tuj lia mano leviĝas, la detenantoj lasas la maŝinon, kaj kuras flanken. La flugo estas komencita. Estas duono post la kvara. Post dudek minutoj oni ne povas vidi la biplanon plu.

Nu, flugoj estas ĉiuj preskaŭ samaj ĉe la rigardanto. Burnside revenis je tia angulo ke multaj supozis ke la maŝino estas ekster lia kontrolo. Proksime de la tero, li flugas malsupren je angulo de kvardek-kvin gradoj. Je kvarono post la sesa li alteriĝas. Li estis en la aero ĵus

unu horon kaj kvardek-kvin minutojn. De ĉiuj flankoj alkuras la rigardantoj al la maŝino. Ĝi staras ne pli ol cent futojn de la loko de kie ĝi supreniris. Ĉiuj volas tuj scii kion diras la barografo. Burnside restas en sia sidejo rigardante al tiu instrumento.

Kaj nun oni ĉie diras ke neniu scias ĉu la malnova rekordo de 11,680 futoj estas kalkulita de marnivelo aŭ de la loko de supreniro. Nekredinde, nesupozebla stato de aferoj. Thomas forkuras kun la barografo, la rigardantoj ridas, Burnside malrapide eliras el la maŝino kaj diras "infero." Sed se ne estas farita nova rekordo kial Thomas kuras tiel rapide al sia aŭtomobilo? Li estas zorgemulo; Ĉu li volas la ciferojn kalkuli en la kvieto de sia oficejo? Ankoraŭ estas espero.

Mi revenas en la lasta aŭtomobilo al Bath. Sur la stratoj kelkaj diras ke la rekordo estas superita, aliaj ke ne. En parko antaŭ la Episkopa preĝejo mi renkontas aviadiston Cary, monoplane konstruanto ĉe la ĉi-tia fabrikejo.

"Mi havas difinitan informon rekte de Cox, sekretario de la kompanio" li diras. "Burnside superis la flugon de Beachey je 1,270 futoj. Ni malfermu ĉampagnon. Nedece estas ke aviadisto aŭ amiko de la aviado estu sopra en Bath, hodiaŭ nokte. Venu."

"Tom da lakto por mi," mi diras, sekvante lin en la hotelon Wagner. "ha, aviadisto devas havi fortajn nervojn. Burnside——"

"Jes, mi scias; li instruas vin kiel flugi. Nu, estante tiel vi trinku zingebbran akvon."

"Kia trinko! Kial vi sugestias tian trinkaĵon?"

"Ĉar tie estas tia," diras Cary, klinante la kapon en la direkton de apuda tablo. Mi tien rigardas. Tie, sola, sidas Burnside, la viro pri kiu duono de la mondo morgaŭ aŭdos. Vidante nin, li ridetante balancas la kapon, kaj daŭriĝas suĉadi per pajlo la trinkaĵon antaŭ si.

Jen la tuta vero pri ĉi tiu tago de triumfo.

La hodiaŭa flugado sugestias la penson ke la aviadisto estas simila al ni Esperantistoj en tio ke tiu kuraĝas fari la ankoraŭ nefaritan, la delonge nomitan neeblan aferon. Burnside estas inter tiuj homoj kiuj atingas tion kio ŝajnas neatingebla al neprogresemaĵoj—tiaj, kiel li venkas la aeron, tiaj elkondukas la homaron el la lingva konfuzo.

M. JAMES.

TRAKTATO PRI OVOJ

Ovo konsistas el kvar partoj—la ŝelo, la flavo, la blanko, kaj la prezo. La ŝelo estas tre facilrompebla, simile al unu el la dek Diordonoj, kaj oni povas facile rompi ĝin. La prezo estas la plej granda parto de la ovo kaj ĝia plej granda protekto. La prezo sole estas savinta milionojn da senkulpaj, junaj ovoj de esti boligataj kaj manĝataj. Ovoj estas tre delikataj kaj difektiĝos tre rapide. Kiam ovo difektiĝas ĝi tute difektiĝas. Oni povas juĝi difektitan ovon tiel malproksime kiel oni povas vidi ĝin, kaj kun fermataj okuloj, se la vento blovas de la konvena direkto. Unufoje ĉiuj manĝis freŝajn ovojn somere, kaj vintre manĝis neniajn. Nuntempe, tamen, komercaj metodoj estas decidigintaj virojn aĉeti ĉiujn freŝajn ovojn somere kaj teni ilin ĝis la vintro, kiam ili estas akirintaj riĉan, flavruĝan guston.

LA MALLUMA RIVERO

UNUFOJE knabeto, dum sia ludado, alvenis al la bordo de rivero. La akvo de la rivero estis tre malluma kaj maltrankvila, kaj pendis nubo super la rivero tiel nigra ke la knabeto ne povis vidi la malproksiman bordon. Malagraba vento elvenis el la nubo, kaj malvarmigiis la knabon, kaj li tremis pro la malvarmo kaj la timo dum la vento frapis liajn vangojn kaj forte blovis tra la flavaj bukloj. Maljunulo sidis sur la bordo de la rivero. Li estas tre maljuna, lia kapo kaj ŝultroj estis kovrataj de nigra mantelo, kaj lia barbo estis tiel blanka kiel negro.

“Ĉu vi venos kun mi, knabeto?” demandis la maljunulo.

“Kien?” diris la knabeto.

“Al tiu malproksima bordo,” respondis la maljuna viro.

“Ho, ne ! Mi ne volas iri al tiu malluma bordo,” diris la knabo. “Mi timus iri tien.”

“Sed pensu pri la sunlumo ĉiam tie,” daŭrigis la maljunulo. “Pensu pri la birdoj kaj la floroj, kaj rememoru ke ekzistas tie nek doloro nek io de tia speco por ĉagreni vin.”

La knabeto rigardis, kaj ekvidis la malluman nubon pendantan super la akvoj, kaj li sentis la malvarman venton venanta supren de la rivero kaj plue, la vido de la stranga viro terurigiis lin; tial, ekaŭdante sian patrinon vokante lin, li rekuris al sia hejmo, lasanta la maljunulon ĉe la riverbordo.

Post multe da jaroj, la knabeto venis denove al la rivero, sed li jam ne estis knabeto—li estis granda, forta viro. “La rivero estas simila,” diris li, “la vento estas tiel malvarma kaj akra kiel antaŭe kaj la sama nigra nubo malvidebligas la malproksiman bordon. Mi miras kie estas la stranga maljunulo?”

“Mi estas li,” diris solena voĉo.

La viro turnigis sin, kaj ekrigardis la parolinton, kaj li ekvidis militiston, vestitan en nigra armaĵo, kaj manuzantan feran glavon.

“Ne, vi ne estas li,” ekkriis la viro. “Vi estas militisto kiu estas venanta por fari al mi malutilon.”

“Mi ja estas militisto,” diris la alia, “Venu kun mi trans la riveron.”

“Ne, ne, mi ne kuniros kun vi,” respondis la viro. “Aŭskultu, mi aŭdas la voĉojn de mia edzino kaj miaj infanoj vokante al mi; mi reiros al ili.” La soldato klopodis teni lin, kaj porti lin trans la riveron al la alia bordo, sed la viro venkis sian kontraŭulon, kaj reiris al sia familio, lasante la militiston je la bordo de la rivero.

Multe da jaroj pasis, kaj la viro maljuniĝis kaj malfortiĝis. Li ne povis trovi plezuron en la mondo ĉar li estis laca je la vivo. Lia edzino kaj infanoj estis mortintaj, kaj la maljunulo estis sola. Tiam dum unu tago post kelke da jaroj li iris al la bordo de la rivero je la tria fojo, kaj li vidis ke la akvoj estas trankviliĝintaj; la vento kiu blovetis supren de la rivero estis varma kaj pacema, kaj portis la odoron de floroj. Ne estis mallumaj nuboj pendantaj super la malproksima bordo, sed anstataŭ ekzistis ora nebulo, tra kiu la maljunulo povis vidi popolojn promenantaj kaj etendantaj al li la manojn. Li povis aŭdi ilin vokantaj lian nomon, kaj tiam li sciis ke ili estas voĉoj de liaj karuloj.

“Mi estas laca kaj solema,” ekkriis la maljunulo. “Ĉiuj estas forir-

intaj antaŭ mi—patro, patrino, edzino kaj infanoj—ĉiuj kiujn mi estas aminta. Mi vidas ilin kaj aŭdas ilin sur la alia bordo, sed kiu alportos min ĉe ili?"

Tiam spirito venis responde je lia krio, sed la spirito estis nek stranga maljunulo nek armita militisto, sed, li alproksimiĝis al la bordo de la rivero tiun tagon, kiel pacema anĝelo, blanke vestita. Lia vizaĝo estis tre bela, kaj estis dia kompleteco en liaj okuloj.

"Apogu vian kapon sur mian bruston," diris la anĝelo, "kaj mi alportos vin trans la riveron al tiuj kiuj vokas vin." Do, tiel trankvile kiel malgranda infano ekdormiĝanta, la maljuna viro faletis inter la brakojn de la anĝelo, kaj estis portata trans la riveron.

El la angla tradukis,

S-ROJ VEALL KAJ HARNISH.

LA PANO
DE RODA-RODA

Rajdis foje riĉulo kun sia servanto tra montaro. Antaŭ la sunsubiro ekblovis ventego. Daŭrigi la vojon estis neeble kaj la rajdintoj estis devigataj rifuĝi en kaverno.

Longe, longe ili atendis, eble ĉesos la ventego. Sed vane; kaj ambaŭ fordonis sin al la sorto kaj decidis pasigi en la kaverno la tutan nokton.

"Amiko" sin turnis la sinjoro al la servanto, "mi estas tre malsata, eble vi havas ian manĝaĵon?"

La servisto elprenis pecon da pano kiu estis lia tuta posedaĵo, kaj proponis ĝin al sia mastro.

La sinjoro prenis de li la panon kaj diris:

"Kara mia, mi ne volas esti maljusta. La pano estas via, kaj se vi fordonas ĝin al mi, vi plenumas vian sanktan devon, ĉar vi estas mia servanto. Sed mia devo estas manĝi ĝin kun vi kune."

"Bone, via moŝto, dividu ĝin viaplaĉe."

"Ne, karulo, ne kiel plaĉas al mi, tio ankaŭ estus maljustaĵo de mia flanko. Elektu vi mem: aŭ mi dividu ĝin kiel homoj aŭ kiel Dio dividas."

La servanto pririgardis la panon kaj enpensiĝis.

"Sinjoro Moŝto" li fine elparolis, "Ni dividu Diamaniere."

"Se vi, malfeliĉulo, deziras tiel, do vi nenion ricevas. Ĉar min faris la kreinto milionulo kaj vin malriĉa hundo.

Tradukis

S. PSENICKIJ,
Wolkovysk, Rusujo.

NOVA LULKANTO

La Patrino kantas:

Dormu, dormu, ho knabin',
Mia bona infanin'!
Mondo estas mi kaj vi,
Dormu, karulin' por mi.

La Patro kantas:

Ambaŭ iras, mi kaj Janjo,
Promenante sur la planko!
Kie estas via panjo?
Dormas lite. Multa danko
H. B. B.

FRATECO

DE M. BARANOV

La kuracistoj plendas ke la nuna sezono estas malbona, ĉar ĝenerale estas pli da malsanaj homoj ol nun.

La homoj estas fratoj!

La ĉerkfaristoj kaj la ĉerkvendistoj estas tre plaĉaj kiam fariĝas epidemio.

La homoj estas fratoj!

La dentistoj estas tre plaĉaj ke la amerikanoj manĝas multe da kando, kaj rapide difektas siajn dentojn.

La homoj estas fratoj!

La advokatoj estas tre plaĉaj kiam fariĝas "akcidento" kaj kelkdekoj vundegumas sin. La viktimoj faras leĝprocesojn kontraŭ la kulpaĵ kompanioj, kaj ili, la advokatoj, havas tasketojn!

La homoj estas fratoj!

Kiam najbaroj malpaciĝas inter si—bone por la advokatoj. Kiam edzo kaj edzino disput-batalas inter si—plaĉo por la advokatoj. Kiam la nombro da ĉarlatanoj pliiĝas—ĝojo por la advokatoj.

La homoj estas fratoj!

Granda bruliĝo. Kelkaj estas bruligitaj; kelkaj familioj estas ruinigitaj—bone por la domposedantoj, bone por la ĉerkvendistoj, bone por la tombfosistoj, bone por la konstruistoj.

La homoj estas fratoj!

Terurega milito. Miloj estas mortigitaj, dekoj da miloj estas vunditaj; miloj da vidvinoj, kelk-dek miloj da georfoj. Sipoj subakvigitaj, domoj kaj eĉ tutaj urboj bruligitaj. Tiam oficioj kaj generaloj estas rekompencataj je medaloj, kaj estas promociataj al pli altaj rangoj; liverantoj de provizajoj kaj amunicioj riĉiĝas; fabrikistoj de armiloj kaj pulvo riĉiĝas; kaj iliaj laboristoj havas sufiĉe da laboro. Bankieroj havigas al si grandajn procentojn por mon-pruntadoj. Regno-oficistoj ricevas subaĉetaĵojn de la liverantoj kaj de la bankieroj. Gazetistoj vendas ĉiun tagon grandegnombron da "ekstra-gazetoj." Raportistoj havas sufiĉe da materialo kaj perlaboras dekoble pli ol kutime.

La homoj estas fratoj!

Malbonsukcesa jaro en Rusujo je tritiko, sekalo kaj cerealo ĝenerale; miloj da rusaj kamparanoj mortas pro malsato. La amerikaj kaj alilandaj farmistoj obtenas bonajn prezojn, kaj dankas al Dio pro la bona jaro.

La homoj estas fratoj!

Sinjoro Malfeliĉo estas ruinita, lia domo kaj ĉio kio estas en ĝi estas vendata aŭkcio. La bonaj najbaroj de sinjoro Malfeliĉo aĉetas malkaraĵojn kaj estas kontentegaj.

La homoj estas fratoj!

La loĝ-lupago pliiĝis. Miloj da malriĉaj familioj estas elpelataj aŭ eljetataj al la stratoj. La dom-luigantoj estas kontentaj. La nmoveblajposedantoj estas feliĉaj.

La homoj estas fratoj!

La "400" ne scias kion fari je sia mono. La 4,000,000 ne scias ĉu ili havos ion por manĝi kaj lokon kie dormi morgaŭ.

La homoj estas fratoj!

La edzinoj de la "400" serĉas amantojn, ĉar ili estas melankoliaj. La edzinoj de la 4,000,000 forvendas sin ĉar ili ne havas kion manĝi kaj vestigi sin kaj siajn infanojn.

La homoj estas fratoj!

La infanoj de la "400" ludas basbalon kaj laŭntenison. La infanoj de la 4,000,000 laboradas en la fabrikejo.

La homoj estas fratoj!

"Kristanoj meritas ke oni trompu ilin," diras judo. "Judo estas bonfaro mortigi" diras ruso. "Pesto al ĉiuj germanoj" diras franco. "Al la diablo ĉiuj francoj" pensas germano. "Ĉiujn Kristanojn oni devas mortigi" diras mahometano.

La homoj estas fratoj!

Nacioj malŝatas kaj malestimas unu la alian. Tion oni nomas patriotismo. Unu parto da ĉiu nacio malŝatas kaj malestimas la alian parton de la sama nacio. Tion oni nomas klas-batalo. En ĉiu klaso unu malŝatas la alian. Tion oni nomas konkurenco. Kaj post ĉio tio oni predikas en ĉiu preĝejo ke

La homoj estas fratoj!

Estas pli facile pruvi ke la homoj estas lupoj kiuj disŝiras unu la alian ol pruvi ke ili estas fratoj. Estas pli facile pruvi ke la homoj estas hundoj, kiuj mordas unu la alian; ke ili estas katoj kiuj gratas unu la alian, ol pruvi ke ili estas fratoj.

La homoj estas pli malbonaj ol lupoj; kiam lupoj estas sata ne ĝenas al ĝi vidi aliajn lupojn manĝi sate. Kiam lupoj havas sufiĉegon da mangaĵoj, ne ĝenas al ĝi kiam aliaj lupoj kunmanĝas kune kun ĝi. Sed homoj, kiam ili eĉ havas tro sufiĉe por manĝi mem, ili kaŝas la restaĵojn por morgaŭ por la sekvonta jaro, dum aliaj homoj mortas de malsato.

La homoj estas pli malbonaj ol hundoj; kiam hundo havigis al si ostojn, ne ĝenas al ĝi vidi ke aliaj hundoj ankaŭ obtenis ostojn. Sed la homo volas havigi al si ĉiujn ostojn; la homo kaŝagas eltrompi de aliaj homoj iliajn akiritajn ostojn.

Ĉu oni iam aŭdis, ke hundo forkaptis de alia hundo ĝian lastan peceton da viando, por ke per la prezo de tiu viand-peceto, ĝi, la hundo aĉetu oran broĉon por sia edzino, kiel festan donacon? La homoj faras tion, kaj la homoj estas fratoj!

Sinjoro R—— posedas sufiĉege por subteni sian vivon je daŭro da miljaroj; kaj tamen li ruinigas centojn da homoj, kiuj konkurencas kun li.

Ĉu oni iam aŭdis pri kato, kiu volas provizigi sin je musoj por miloj da jaroj, kaj dume aliaj katoj malsatiĝos? Kaj tamen sinjoro R—— predikas ĉiun dimanĉon ke la homoj estas fratoj!

Je nenia tempo, antaŭe, oni esprimis tiajn altajn frazojn pri homareco, kiel oni esprimas je nia nuna tempo. Je nenia tempo antaŭe la homoj elparolis tiajn ĝentilajn sent-vortojn pri frateco, kiel nune. Je nenia tempo antaŭe, la homoj havis tiajn superajn idealojn kiel nune. Kaj je nenia tempo antaŭe la homoj agis unu kontraŭ la alia tiel senkore, tiel malĝentile, kaj tiel senkompatate kiel estante.

Nu, de kie devenas tiu granda kontraŭaĵo? De kie devenas tio, ke la homoj pensas unu pri la alia, kiel pri fratoj sentas ofte unu al la alia frate, kaj tamen agas praktike unu kontraŭ la alia kiel lupoj?

Kiam brulas domo, multaj homoj hazarde ĵetas sin en la fajron por savi la loĝantojn, kaj tamen tiuj samaj homoj kiu riskis sian vivon por savi tute fremdajn homojn rifuzas donaci eĉ dekan parton de sia posedajo por helpi eĉ siajn parencojn je bezono.

Kiam homo enfalis en akvon, multaj homoj riskas sian vivon por savi la dronton, kaj tamen se tiu sama homo petus de ili helpon je kelkaj dolaroj, ili elpelus la malfeliĉulon el siaj domoj.

Ĉiuj homoj estas fratoj spirite, ideale kaj teorie. Sed praktike ĉiuj homoj fariĝas lupoj, kiam la afero koncernas ilian monujon. Estas pli facile al homo fordoni sian vivon por savi la vivon de tute fremda homo ol oferi kelkajn monerojn al bezonulon eĉ kiam la bezonanto estas konatulo.

Estas pli facile esti heroo kaj eĉ martiro ol suferi malsaton. La stomako venkas la sentojn de la koro, kaj la pensojn de la cerbo.

La timo fariĝi malriĉe, la timo esti malsata, la timo esti malvarma, la timo ne havi monrimedojn por kontentigi la bezonaĵojn forigas de la homoj la plej ĝentilajn sentojn kaj idealojn. Kaj tial la mono estas laŭ la nuna sistemo la ĉefajo.

Nu ni esperu, ke la spirito de esperantismo iom aktuale tiom fratigos la tutan homaron, ke eĉ la mono ĉesos esti la plej grava faktoro de la vivmaniero.

*El la juda gazeto "Vorwärts", tradukis,
M. LEVENE.*

La inko de la saĝulo pli valoras ol la sango de la martiroj.

Neniam klarigu:—viaj amikoj ne ĝin postulas, kaj viaj malamikoj ne kredos viajn klarigojn.

Ne penu aĉeti ĉampanajn festojn per biera enspezo.

Puŝegu! En la lakto-poton enfalis muso, sed ĝi baraktis tiel forte ke ĝi fabrikis al si buter-floseton sur kiu ĝi naĝis.

Tute prava estis tiu homo, kiu ne sciis ĉu li povas ludi la fortepianon aŭ ne, sed konsentis klopodi.

Proverboj estas la moneretoj el la laŭleĝa monaro de la Vero;— multe da komforto povas esti aĉetata per ili.

*Tradukis,
W. L. ĈURĈ.*

Malgranda nigrega negrido staradis rektege apud pordo de domo kie nigrulo ĵus mortis.

Negra pastro vidiĝis ĉe la pordo kaj diris al la etulo "La Diservo estas ĵus komenonta. Ĉu vi ne eniru?"

"Mi enirus se mi povus," diris la knabo "sed, vi vidas, ke mi estas la krepo!"

Se vi havas ion bonan por diri, ĝin diru; sed se vi havas ion malbonan por diri, diru ion alian.

D-RO RESANIGITA.

LA VERA KIALO

“De longe mi scias,” diris pastro al edzino de Perez, “ke via edzo ne ĉeestas meson. Kial? Kio okazas al li?”

La sinjorino silentiĝas klinante sian kapon.

“Kion tio signifas” diris la pastro. “Ĉu eble pro anarhiismo?”

“Ne.”

“Ĉu socialismo?”

“Ne, Sinjoro.”

“Tiam pro ateismo?”

“Ne, Sinjoro, pro reŭmatismo!”

ARMAND CASTILLA,
Santiago, Chili.

Bonkora maljunulo vidante infaneton plorantan, alproksimiĝis kaj diris, “Nun estu bona knabo kaj ĉesu la ploradon.”

“Mi ne povas.”

“Nu, jen estas cendo; nun diru al mi kial vi ne povas esti bona knabo kaj ĉesu la ploradon.”

“Tial ke mi estas knabino.”

* * * * *

Virino—Ĉu vi estas certa ke tiu ĉi veneno por ratoj estas bona?”

Drogisto—Certe. Ĝi estas malkara, bongusta kaj tre nutra.

* * * * *

“Ĉu vi intencas havi ĝardenon tiun ĉi printempon?”

“Ne, mi intencas malkontentigi multe da insektoj kiuj estis en la ĝardeno kelkajn jarojn. Mi estas indiferenta se iom da ili mortos.”

* * * * *

Iam vivadis knabineto,
Neniam ŝi mensogis.
Kaj nun aperu l'ekrideto—
Paroli ŝi ne povis!

SELANO.

* * * * *

PENSOJ DE SAĜULO

M. Gorkij—La vivo ne povas esti dolĉa kaj trankvila, nek bela nek bona, dum ekzistas mastroj kaj sklavoj.

Voltaire—Bona amiko valoras pli ol cent pastroj.

Mendoza—Oni volas instrui la popolon, sed oni timas instruitan popolon.

Tradukis,

ARMANDO CASTILLA, Santiago, Chili.

* * * * *

ĜISHODIAŬA AMANTO

PATRO—(severe)—Junulo, ĉu vi povos vivteni mian filinon sammaniere kiel ŝi alkutimiĝas?

AMANTO—(vigle)—Mi povos, sed mi hontus fari ĝin.—*Life*.

Is ESPERANTO worth learning ?

THEN IT IS WORTH LEARNING WELL

Many of the most accurate writers
of Esperanto in this country assert
that the shortest, surest and most
practical method of learning the
language is with

THE AMERICAN SCHOOL
OF ESPERANTO

.

Director

IVY KELLERMAN-REED

LL. B., A. M., Ph. D.

For information address

Dr. Ivy Kellerman-Reed, *Director*

706 District National Bank Bldg., Washington, D. C.

DEZIRAS KORESPONDI

[Unufoja anonco kostas 20c. (40 Sd.) por ĉiu linio. Kvarfoja anonco kostas 50c. (1 Sm.) por ĉiu linio. Linio enhavas proksimume 40 literojn, punktojn aŭ spacojn.]

S-ro A. A. Reinberg, Liflandskaja 2, Ko. 4, St. Petersburg, Russia.

S-ro Oscar Johnson, R. 1, Delphi, Ind., Usono. PK.

S-ro Paul M. Schuyler, Big Rapids, Mich., Usono.

Vaclav Kostka, instruisto, Chloumek apud Ostromer, Bohemia, Austria. PK.

Esperanto-ŝlosilo Usona Eldono

ESPERANTO KEY

You will want a number of these at once. Start in by writing a note in *Esperanto* to three or four non-Esperanto friends, either out-of-town people or in your own city, and enclose a copy of the Key.

The new edition contains more description of "the why and wherefore" of Esperanto, and is therefore a still more valuable propagandilo. You can not get along without these. Let them do some of your talking—it saves breath!

25 Keys in the English language for only 25 cents. 100 for only One Dollar. (But 20 cents apiece if you buy only one at a time.)

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., Inc.
West Newton, Mass.

ESPERANTO STATIONERY

Fine quality paper with engraved green star and word "Esperanto."

One quire, with envelopes to match, 65c. Sample sheet and envelope, 4c.

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., Inc.
West Newton, Mass.

Rakonto kaj Aventuro

Contains two excellent short stories in good original Esperanto. A neat little book of 31 pages, just the right size for your pocket. Read it on the car or in the train. It costs only fifteen cents.

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., Inc.
West Newton, Mass.

Foreign Magazines

Twelve copies, our selection, back numbers, for only sixty cents

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., Inc.
West Newton, Mass.

POLA ESPERANTISTO

Monata gazeto, aperadas okan jaron, ĉiam pliinteresiĝante sian programon.

En 1913-a jaro "P. E." krom 12 ilustrataj, zorge redaktataj numeroj en klasika, pure fundamenta Esperanto, donos al siaj abonantoj senpagan:

"Literaturan Aldonon"

(200 paĝa volumo)

"Pola Esper." enhavas konstantajn rubrikojn: Propagandaj artikoloj. * Esperantaj demandoj. * Rakontoj, noveloj, poezioj. Populare sciencaj artk. * Scieco kaj Vivo. * Opinioj. * Konsideru! * Kroniko. * Korespondantoj. * El Esper. Mondo. * Faktoj. * Bibliografio. * Revuo de la gazetoj. * Konkursoj kaj problemoj. * Humoraĵoj. * Respondoj de la Redakcio. * Muziknotoj. * Ilustraĵoj. * Anoncoj.

Sendu abonpagon (\$1.40) al la American Esperantist Company, West Newton, Mass.

LA KOLOMBA PREMIO

A humorous sketch translated from the French of the great Dumas.

A nicely printed 48-page book, handy to carry around with you, and most enjoyable reading. Only 20 cents.

The American Esperantist Co., Inc.
West Newton, Mass.

LA ONDO DE ESPERANTO MONATA ILUSTRATA REVUO

(fondita en la jaro 1909).

La abonantoj de la j. 1912 jam ricevis *senpage* romanon de A. Tolstoj "*Princo Sebrjanij*", kies prezo por ne-abonintoj estas \$m. 1.60 *afr.* Nun ĉio abonanto de la j. 1913,—krom 12 n-roj de la gazeto—*senpage* ricevos *donace* post kelkaj monatoj belan Esperantan libron:

"ORIENTA ALMANAKO"

el la lingvoj japana, ĥina, araba, hinda, sanskrita, persa, armena, kartvela k. t. p. k. t. p.

"La Ondo" aperas akurate la 1-an daton, novstile. Ĉiu n-ro havas 16—24 paĝ. Formato 17x26. Bela kovrilo.

Literaturaj konkursoj kun premioj. Portretoj de konataj Esperantistoj. Diversaj ilustraĵoj. Beltristiko originala kaj tradukita. Plena kroniko. Bibliografio. Amuza fako (kun premioj). Anekdotaro. Korespondo tutmonda. (Poŝtk. ilustr.)

Sendu abonpagon (\$1.10) al la American Esperantist Co., West Newton, Mass.

You Ought to Take SCIENCA GAZETO

A monthly magazine entirely in Esperanto, devoted to Science and Industry
Contains semi-technical articles on many interesting subjects. Subscribe for your own pleasure—and show each copy to some scientific friend.

Send Subscription (\$1.50) through
The American Esperantist Co., Inc.
West Newton, Mass.

(Sample copy, 20 cents)

Begin your letter—"Having seen your ad in AMERIKA ESPERANTISTO—"

BUY BOOKS WITH A
COUPON TICKET

You get \$5.50 in coupons for \$5.00, or \$11.00 for \$10.00. The saving in money is good, but the saving of time is better. Quick and convenient—if you want three books, worth \$1.65, you just cut off \$1.65 in coupons, and mail them with your order. If, as sometimes happens, the 35-cent book is out of print—back comes a 35-cent string of coupons and the transaction is closed. No waiting at the post office window for a money order!

Convenient? That's where we get even—it's so convenient that it makes ordering books a positive pleasure.

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., Inc.
WEST NEWTON, MASS.

BOOKS !   MAGAZINES !

We take this occasion to announce that all Magazine Subscriptions or Orders for Books of any nature published in U. S. may be sent to us, and will command the most prompt and careful attention

Magazine Subscriptions received at Publisher's Prices

CLUB RATES QUOTED upon application

Help make this new addition to our business a success. Send in your renewals or new subscriptions to your favorite periodicals **TODAY**

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., Inc.   West Newton, Mass.

SPECIAL COMBINATION OFFERS

TO NEW SUBSCRIBERS ONLY

For a limited time we are able to offer the following combination prices:

One year subscription to *Amerika Esperantisto*, \$1.00 }
and } **\$1.50**

American Esperanto Book (cloth), \$1.00 }

One year subscription to *Amerika Esperantisto*, \$1.00 }
and } **\$2.00**

Complete Grammar of Esperanto (Kellerman), \$1.25 }

One year subscription to *Amerika Esperantisto*, \$1.00 }
and } **\$2.50**

Esperanto-English Dictionary (Millidge), cloth, \$2.00 }

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., Inc.

West Newton, Mass.

BOOKS BY EDMOND PRIVAT

KARLO (A New Edition, our own) . . . \$1.15

TRA L'SILENTO

(Parchment binding with red and gold lettering) .40

(Limp chamois with gold lettering) 60

HISTORIO DE ESPERANTO 20

ESPERANTO IN FIFTY LESSONS (Cloth) 50

PRI ESPERANTA LITERATURO 20

GINEVRA (9th Congress Play) 25

The American Esperantist Co., Inc.

West Newton, Mass.

LA REVUO *The best literary magazine
entirely in Esperanto :: ::*

The only magazine which has the constant collaboration of

DR. L. L. ZAMENHOF, the author of *Esperanto*

Yearly Subscription \$1.40   Single Copy, postpaid, 15 cents

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., Inc.

AGENTS FOR U. S. A.

N. B.—The American Esperantist Company has on hand a quantity of back numbers, equally as good as current numbers from a literary point of view. These we will dispose of, as long as they last, at ten cents a copy, twelve copies for \$1.00. We can not guarantee to send any special numbers at this rate.

DID YOU GET YOURS?

Millidge Esperanto-English Dictionary

An invaluable book (496 pages) printed on strong thin paper with wide margins, and **durably bound.**

You Can't Keep House Without It.

PRICE \$2.00

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., Inc.

WEST NEWTON, MASS.

When you need

Printing
Engraving
Die Stamping
Book Binding
Typewriter Ribbons
Carbon Papers

consult us

We can give you good service, good work and
Reasonable Prices.

The American Esperantist Co., Inc.

WEST NEWTON, MASS.

The New Testament IN ESPERANTO

Translated from the original Greek by a special committee whose care and competence assure a thoroughly accurate and correct rendering.

White Paper Edition:

- No. 1. Art Cloth Gilt, 45 cents.
- No. 2. Limp French Morocco, 60 cents.
- No. 3. Leather-lined Persian Yapp, \$1.50.

India Paper Edition:

- No. 4. Limp French Morocco, 90 cents.
- No. 5. Leather-lined Persian Yapp, \$1.75.

EVERY ESPERANTIST WANTS A COPY.

EVERY MINISTER SHOULD BE SUPPLIED WITH A COPY.

EVERY PUBLIC LIBRARY NEEDS AT LEAST ONE COPY.

The present edition is limited, and there may be much delay before another appears. Therefore send your order at once.

THE AMERICAN ESPERANTIST CO.
WEST NEWTON, MASS.

DON'T FORGET THAT OCTOBER CONGRESS-PROPAGANDA NUMBER
ORDER NOW—10 FOR 50 CENTS

NEW EDITION ! THE WHOLE OF ESPERANTO

EXCELLENT PROPAGANDA MATERIAL ORDER TODAY

5c per copy   10 for 25c   50 for \$1.00

Contains Grammar, Vocabularies and a Little Story. Just the thing to interest your non-Esperantist friends.

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., INC.,

West Newton, Mass.

“Dum mia longa profesia kariero kiel instruisto de muziko mi uzis la Emerson’ Fortepianon.

“Antaŭ jaroj mi eksciis ke la tono de la Emerson’ estas plej bone adaptita por instrui la orelojn de la komencanto; ke la elasta respondema tuŝo kutimigas la manon por elsonigi ĉiujn el tiuj pli subtilaj muzikaj esprimoj, kiuj montras la veran artiston, kaj ĉarmas la muzikamanton. La tempo provas ĉion. Dum la severegaj provoj kiujn komencantoj nepre okazigas al fortepianoj mi konstatis ke la Emerson’ montris tian daŭrecon, kia pruvis bonegecon de materialo kaj konstruado. La Emerson’ progresis kune kun la pasado de la tempo. Multegaj el miaj gradatigintoj elektis la Emerson’ kiel tutvivan amikon.”

De antaŭ pli ol 60 jaroj tiuj homoj, kiuj postulas bonegan kvaliton je justa prezo, alte ŝatas la Emerson’.

*Vendistoj en la ĉefaj urboj de Usono
Petu ilustritan katalogon.*

EMERSON PIANO CO., Boston, Mass.